

Diabetesliiton lausunto sosiaali- ja terveysvaliokunnalle asiassa HE 56/2026 vp

Laura Tuominen-Lozić

Sosiaali- ja terveystieteiden asiantuntija
Diabetesliitto

Kansansairauksien näkökulmasta rahoitusmallissa olennaista

- Palveleeko rahoitusmalli painopisteen siirtämistä korjaavista palveluista varhaisempaan tukeen ja ehkäisyyn, mikä oli palvelu- ja järjestelmäuudistuksen päämäärä?
- Kannustaako rahoitusmalli alueita tavoittelemaan kansanterveydellisesti ja kansantaloudellisesti merkittävien sairauksien vähenemistä ja vaikuttavaa hoitoa?
- Saavutetaanko toivotut ja/tai välttämättömät säästöt palvelutarjontaa supistamalla vai palvelukysyntää hillitsemällä? Mitkä ovat vaikutukset palvelun käyttäjiin?

Yleisiä huomioita

- Hyvinvointialueiden rahoitusmallin **strateginen ohjausvaikutus** vaikuttavampaan hoitoon sekä varhaisemmin tukevaan palvelujärjestelmään ei riittävällä tavalla toteudu, eikä esitys muuta asiaintilaa.
- Säästöperusteinen rahoitusmallin hienosäätö voi vaarantaa palvelujen järjestämisen ja pitkän aikavälin kustannusten hillitsemisen tavoitteen.
- Rahoitusmallin tulee mahdollistaa pitkäjänteinen hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen sekä eri sairauksien ja lisäsairauksien ennaltaehkäisy ja näihin tähtäävät kehittämistoimet alueilla.

Sopeutustoimet vs laadullisen kehittämisen myötä syntyvät säästöt

- Esitetyt rahoituslain muutokset voivat lisätä välittömästi lyhyen aikavälin sopeutuspainetta. Seurauksena voi olla uusien hoitojen käyttöönoton vähenemistä tai viivästymistä, josta jo nyt on viitteitä.
- Rahoitusmallin kannustimet tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaan ovat puutteelliset.
- Potilaiden ja palvelujen käyttäjien näkökulmasta keskeinen tekijä rahoitusmallin strategisen ohjausvaikutuksen tehostamisessa on hyvinvointialueiden välisten hoidon laatuerojen kaventaminen.

Esimerkki: Diabetes

Ong K et al. (2023): Global, regional, and national burden of diabetes from 1990 to 2021, with projections of prevalence to 2050: a systematic analysis for the Global Burden of Disease Study 2021. The Lancet, 2023; 402, 203-234.

Kohti vaikuttavuusperusteista rahoitusmallia

- Rahoitusmallia kehitettävä tukemaan kansanterveydellisten ja kansantaloudellisten tavoitteiden saavuttamista ja pitkän aikavälin kustannusvaikuttavuutta.
- Kansallisten vaikuttavuustavoitteiden (määrälliset, laadulliset) asettaminen keskeisille kansansairauksille ja niihin liittyvien kannustimien kehittäminen tulee integroida osaksi rahoitusmallin kehittämistä.
- Vaikuttavuus- ja tietoperusteisuutta kauttaaltaan vahvistettava hyvinvointialueiden ohjauksessa, tavoitteissa ja mittareissa.